

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 26ης Σεπτεμβρίου 1990 *

Στην υπόθεση T-122/89,

Φ., πρώην υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και κάτοικος Αιακίου, εκπροσωπούμενος από τον G. Vandersanden, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο A. Schmitt, 62, avenue Guillaume,

προσφεύγων,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον H. van Lier, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, επικουρούμενο από τον C. Verbraeken, δικηγόρο Βρυξελλών, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

υποστηριζόμενης από την

Société Royale belge, με έδρα το Watermael-Boitsfort (1170 Βρυξέλλες), εκπροσωπούμενη από τον F. van der Mensbrugghe, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο A. Wildgen, 23, rue Aldringen,

παρεμβαίνουσα,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της απόφασης της Επιτροπής της 15ης Ιουλίου 1988, με την οποία καθορίστηκε σε 50 % το ποσοστό της διαρκούς αναπηρίας του προσφεύγοντος, της οποίας τα αίτια είναι εργασιακής φύσεως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Saggio, πρόεδρο, B. Vesterdorf και K. Lenaerts, δικαστές,

γραμματέας: B. Pastor, υπάλληλος διοικήσεως

λαμβάνοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 4ης Ιουλίου 1990,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Περιστατικά και διαδικασία

- 1 Ο F., ο προσφεύγων, εισήλθε στην υπηρεσία της Επιτροπής το 1975 και μονιμοποιήθηκε στον βαθμό A 5 την 1η Απριλίου 1980. Μετά τον διαπληκτισμό του στις 6 Οκτωβρίου 1982 με τον Γενικό Διευθυντή Προσωπικού και Διοικήσεως, του επιβλήθηκε η ποινή της παύσεως χωρίς μείωση ή κατάργηση των συνταξιοδοτικών του δικαιωμάτων. Κατόπιν της ακυρώσεως από το Δικαστήριο της αποφάσεως αυτής λόγω ελλιπούς αιτιολογίας (απόφαση της 29ης Ιανουαρίου 1985 στην υπόθεση 228/83, F. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 275), η Επιτροπή εξέδωσε στις 6 Μαΐου 1985 νέα, δεόντως αιτιολογημένη, απόφαση περί παύσεως χωρίς μείωση ή κατάργηση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων. Με απόφαση της 5ης Φεβρουαρίου 1987, το Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή του προσφεύγοντος κατά της εν λόγω αποφάσεως (υπόθεση 403/85, F. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 645).
- 2 Στις 22 Μαρτίου 1985, κατόπιν της ακυρώσεως της πρώτης αποφάσεως περί παύσεως, ο F. ζήτησε να υπαχθεί στις ευεργετικές διατάξεις του άρθρου 78 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως των υπαλλήλων, κατά το οποίο « ... ο υπάλληλος έχει δικαίωμα συντάξεως αναπηρίας, αν υποστεί μόνιμη αναπηρία, θεωρούμενη ως ολική και η οποία τον θέτει σε αδυναμία εκτελέσεως των καθηκόντων που αντιστοιχούν σε εργασία της σταδιοδρομίας του ».

Κατόπιν της αιτήσεως αυτής αντηλλάγησαν διάφορα έγγραφα μεταξύ του προσφεύγοντος και της Επιτροπής, τα οποία μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- απαντώντας στη βάσει του άρθρου 78 αίτηση και κατόπιν της δεύτερης παύσης που επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα στις 6 Μαΐου 1985, ο Γενικός Διευθυντής Προσωπικού και Διοικήσεως τον πληροφόρησε με έγγραφο της 11ης Ιουνίου 1985 ότι « κατόπιν της (νέας) αποφάσεως περί παύσεως, η οποία άρχισε να ισχύει στις 31 Μαΐου 1985, (είχε) καταστεί άνευ αντικειμένου η συνέχιση της διαδικασίας αναγνωρίσεως αναπηρίας στην περίπτωση (του) »·
 - κατόπιν της γνωστοποίησεως αυτής, ο προσφεύγων απέστειλε στις 26 Ιουνίου 1985 έγγραφο στον αρμόδιο Γενικό Διευθυντή, με το οποίο αμφισβητούσε την ορθότητα της ανωτέρω αποφάσεως της 11ης Ιουνίου και ζητούσε να συνεχιστεί η διαδικασία του άρθρου 78. Στις 27 Ιουνίου 1985 ο προσφεύγων απέστειλε επίσης έγγραφο διαμαρτυρίας στον Πρόεδρο της Επιτροπής, ισχυριζόμενος ότι είχε ζητήσει να υπαχθεί στις ευεργετικές διατάξεις των άρθρων 73 και 78 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως και ότι επομένως η απάντηση που η Επιτροπή έδωσε στις 11 Ιουνίου 1985 στην αίτησή του της 22ας Μαρτίου 1985 ήταν « αντίθετη τόσο στο πνεύμα όσο και στο γράμμα της κοινοτικής νομοθεσίας ... »·
 - στη συνέχεια, απαντώντας σε έγγραφο της καθής της 21ης Ιανουαρίου 1986, το οποίο αναφερόταν μόνο στη διαδικασία του άρθρου 73, ο προσφεύγων απέστειλε στην καθής στις 28 Ιανουαρίου 1986 έγγραφο με το οποίο ζητούσε να υπαχθεί στις ευεργετικές διατάξεις όχι μόνο του άρθρου 73, αλλά και του άρθρου 78.
- 3 Επιπλέον, στις 15 Μαΐου 1985 ο προσφεύγων ζήτησε να υπαχθεί και στις ευεργετικές διατάξεις του άρθρου 73 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, κατά το οποίο « ... ο υπάλληλος καλύπτεται από την ημέρα αναλήψεως της υπηρεσίας κατά των κινδύνων επαγγελματικών ασθενειών και των κινδύνων ατυχημάτων ». Κατόπιν αυτού, η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία που προβλέπει η ρύθμιση που έχει θεσπιστεί κατόπιν συμφωνίας των θεσμικών οργάνων και καθορίζει τις προϋποθέσεις της καλύψεως αυτής, κατ' εφαρμογή του άρθρου 73, παράγραφος 1, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως (στο εξής: ρύθμιση). Η ρύθμιση αυτή προβλέπει συγκεκριμένα ότι « η απόφαση που καθορίζει τον βαθμό αναπηρίας λαμβάνεται αφού σταθεροποιηθούν οι σωματικές βλάβες του υπαλλήλου » (άρθρο 20). Η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή κοινοποίησε στον προσφεύγοντα στις 28 Ιουλίου 1987, κατ' εφαρμογή του άρθρου 21 της ρυθμίσεως, το σχέδιο αποφάσεως μαζί με τα πορίσματα του γιατρού που είχε υποδειχθεί από την Επιτροπή, του καθηγητή De Buck. Το σχέδιο αυτό καθόριζε το ποσοστό διαρκούς αναπηρίας του προσφεύγοντος σε 60 %, όριζε δε ότι το 30 % οφειλόταν σε εργασιακούς λόγους. Κατόπιν της γνωστοποίησεως αυτής, ο προσφεύγων ζήτησε, σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο της ρυθμίσεως, να γνωματεύσει η υγειονομική επιτροπή. Η επιτροπή αυτή απαρτίζεται από τρεις γιατρούς, από τους οποίους τον έναν ορίζει η αρμόδια τους διορισμούς αρχή, τον δεύτερο ο υπάλληλος ή οι εξ αυτού έλκοντες δικαιώματα και τον τρίτο οι εν λόγω δύο ορισθέντες γιατροί με κοινή συμφωνία, και οφείλει να καταρτίσει, μετά το πέρας των εργασιών της, έκθεση με τα πορίσματά της, η οποία απευθύνεται στην ΑΔΑ και στον υπάλληλο ή στους εξ αυτού έλκοντες δικαιώματα.

- 4 Στις 26 Μαΐου 1988 η υγειονομική επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι είχαν σταθεροποιηθεί οι βλάβες που είχε υποστεί ο προσφεύγων, καθόρισε δε το ποσοστό της διαρκούς μερικής αναπηρίας σε 80 %, από το οποίο το 12 % υφίστατο ήδη πριν από την είσοδο του προσφεύγοντος στην υπηρεσία των Κοινοτήτων, « το δε υπόλοιπο, δηλαδή το 68 %, ανάγεται σε λόγους εργασιακής φύσεως, χωρίς να υπάρχουν άλλοι παράγοντες που να συνέβαλαν στην επέλευσή του ». Σ' αυτό το 68 % η υγειονομική επιτροπή περιέλαβε το ποσοστό αναπηρίας 18 % που οφειλόταν στο επεισόδιο της 6ης Οκτωβρίου 1982 για το οποίο του είχε επιβληθεί η ποινή της παύσεως.
- 5 Με απόφαση της 15ης Ιουλίου 1988 η καθής έκρινε ότι η υγειονομική επιτροπή, περιλαμβάνοντας στο ποσοστό αναπηρίας εργασιακής αιτιολογίας το ποσοστό αναπηρίας 18 % που οφειλόταν στα ανωτέρω περιγραφέντα γεγονότα της 6ης Οκτωβρίου 1982, « έλαβε αποφάσεις που βαίνουν πέραν του έργου που της είχε ανατεθεί, καθόσον αξιολόγησε τις έννομες συνέπειες που έπρεπε να συναχθούν από τα ιατρικά της πορίσματα, μολονότι η εξουσία αυτή ανήκει μόνο στη διοίκηση ». Στην ανωτέρω απόφαση η καθής επικαλείται την απόφαση που εξέδωσε το Δικαστήριο στις 21 Ιανουαρίου 1987 στην υπόθεση Rienzι κατά Επιτροπής (76/84, Συλλογή 1987, σ. 315) και προβάλλει τον ισχυρισμό ότι για το επίμαχο 18 % δεν είναι δυνατόν να υπάρξει κάλυψη στο πλαίσιο της ασφαλίσεως κατά των κινδύνων επαγγελματικών ασθενειών κατά την έννοια του άρθρου 73 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως. Κατά συνέπεια, η καθής αναγνωρίζει στον προσφεύγοντα ποσοστό αναπηρίας 50 % βάσει του εν λόγω άρθρου. Κατά της ανωτέρω αποφάσεως ο προσφεύγων υπέβαλε στις 7 Οκτωβρίου 1988 ένσταση, σύμφωνα με το άρθρο 90, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως. Η Επιτροπή απέρριψε ρητά την ένσταση αυτή στις 20 Απριλίου 1989, εντός της προθεσμίας που προβλέπει για την άσκηση προσφυγής το άρθρο 91, παράγραφος 3, εδάφιο 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως. Κατόπιν αυτών, ο προσφεύγων ζήτησε την ακύρωση της αποφάσεως της 15ης Ιουλίου 1988 με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 5 Ιουλίου 1989 — εντός της τρίμηνης προθεσμίας από τη ρητή απόφαση περί απορρίψεως της ενστάσεως, σύμφωνα με την προαναφερθείσα διάταξη του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως.
- 6 Η έγγραφη διαδικασία διεξήχθη εξ ολοκλήρου ενώπιον του Δικαστηρίου. Με Διάταξη της 15ης Νοεμβρίου 1989 το Δικαστήριο παρέπεμψε την υπόθεση στο Πρωτοδικείο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 1, της αποφάσεως του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1978, περί ιδρύσεως Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Με Διάταξη της 23ης Ιανουαρίου 1990, το Πρωτοδικείο επέτρεψε στην εταιρία Royale Belge να παρέμβει υπέρ της Επιτροπής, όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 73 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως. Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ο προσφεύγων προσκόμισε, όταν του ζητήθηκε από το Πρωτοδικείο, την ένσταση κατά της ανωτέρω αποφάσεως της 11ης Ιουνίου 1985 που είχε υποβάλει με έγγραφο της 26ης Ιουνίου 1985 προς τον Γενικό Διευθυντή Προσωπικού και Διοικήσεως, καθώς και το έγγραφο που απέστειλε στις 21 Ιανουαρίου 1986 προς τον προσφεύγοντα ο αρμόδιος προϊστάμενος τμήματος.

Αιτήματα των διαδίκων

7 Ο προσφεύγων ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να κρίνει την παρούσα προσφυγή παραδεκτή και βάσιμη·
- συνεπώς να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής που περιέχεται στο έγγραφο του R. Hay, της 15ης Ιουλίου 1988, και με την οποία μειώθηκε σε 50 % το ποσοστό διαρκούς αναπηρίας του προσφεύγοντος της οποίας τα αίτια είναι εργασιακής φύσεως·
- να επιδικάσει στον προσφεύγοντα αποζημίωση ίση με τον μισθό 24 μηνών υπαλλήλου βαθμού Α 5, κλιμάκιο 6·
- να καταδικάσει την καθής σε όλα τα δικαστικά έξοδα.

Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει τη μεν προσφυγή ως αβάσιμη, τον δε δεύτερο λόγο ακυρώσεως ως απαράδεκτο και αβάσιμο·
- να καταδικάσει τον προσφεύγοντα στα δικαστικά του έξοδα σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, και το άρθρο 70 του κανονισμού διαδικασίας.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αφορά την παράβαση του άρθρου 73 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως

8 Όσον αφορά τον καθορισμό του ποσοστού της αναπηρίας εργασιακής αιτιολογίας κατά την έννοια του άρθρου 73 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, ο προσφεύγων αμφισβητεί την ορθότητα της αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως. Αντίθετα δηλαδή προς την Επιτροπή, ο προσφεύγων θεωρεί ότι η υγειονομική επιτροπή, διατυπώνοντας άποψη επί των αιτιών του επίμαχου ποσοστού αναπηρίας 18 %, δεν υπερέβη τις αρμοδιότητές της και οπωσδήποτε δεν αντιποιήθηκε την αποκλειστική εξουσία της διοικήσεως να εκτιμά τις έννομες συνέπειες που πρέπει να συνάγονται από τα ιατρικά πορίσματα. Ο προσφεύγων στηρίζεται κυρίως στην έκθεση της υγειονομικής επιτροπής, από την οποία προκύπτει, όπως ο ίδιος τόνισε ιδιαίτερα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι το ποσοστό αναπηρίας 18 % που οφείλεται στη συμπεριφορά του στις 6 Οκτωβρίου 1982 πρέπει στην πραγματικότητα να συσχετιστεί με την

προϋφισταμένη επιδείνωση της καταστάσεως της υγείας του, που προκλήθηκε από εργασιακούς λόγους μετά την είσοδό του στην υπηρεσία της Επιτροπής, καθώς και με τις « συνεχείς επαγγελματικές περιπέτειές του », οι οποίες εκτίθενται στις εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης: ο προσφεύγων ισχυρίζεται σχετικά ότι η αναγωγή του 18 % αυτού σε παθολογικούς λόγους εργασιακής φύσεως που προϋπήρχαν του επεισοδίου της 6ης Οκτωβρίου 1982 αποτελεί κρίση καθαρά ιατρικού χαρακτήρα. Στο σημείο αυτό η παρούσα προσφυγή διαφέρει από την προαναφερθείσα υπόθεση Rieni, στην οποία η συμπεριφορά του ενδιαφερομένου υπαλλήλου που είχε επισύρει την επιβολή των πειθαρχικών κυρώσεων οι οποίες προκάλεσαν την παθολογική του κατάσταση δεν οφειλόταν — αντίθετα προς ό,τι συμβαίνει εν προκειμένω — σε προϋφισταμένη βλάβη της υγείας οφειλομένη σε εργασιακούς λόγους. Από τα ανωτέρω ο προσφεύγων συμπεραίνει ότι στην παρούσα διαφορά η διοίκηση είναι αυτή που υπερέβη τα όρια της εξουσίας της να λαμβάνει αποφάσεις, αφού αγνόησε εσκεμμένα και αδικαιολόγητα τα πορίσματα της υγειονομικής επιτροπής, ενώ όφειλε να συναγάγει « τις άμεσες και αναγκαίες έννομες συνέπειες » από την ιατρική γνωμάτευση, η οποία είχε καταρτιστεί ομόφωνα κατόπιν σοβαρής και εμπειριστατωμένης έρευνας.

- 9 Η καθής υποστηρίζει, αντίθετα, ότι το ζήτημα αν η απόδουσα σε υπάλληλο συμπεριφορά της 6ης Οκτωβρίου 1982 οφείλεται σε ψυχοπαθολογική κατάσταση εργασιακής αιτιολογίας δεν έχει καμία σχέση με τη διαδικασία αναγνωρίσεως της αναπηρίας. Η καθής διευκρινίζει σχετικά ότι η υγειονομική επιτροπή διαπίστωσε ότι ο προσφεύγων ήταν ικανός προς καταλογισμό κατά τον χρόνο του επεισοδίου της 6ης Οκτωβρίου 1982, όπως αναφέρεται στην απόφαση της Επιτροπής της 6ης Μαΐου 1985 περί επιβολής στον προσφεύγοντα της πειθαρχικής κυρώσεως της παύσεως.

Υπέρ της απόψεώς της η καθής επικαλείται την αναφερθείσα απόφαση Rieni, στην οποία το Δικαστήριο έκρινε — χωρίς να κάνει διάκριση ανάλογα με το αν η απόδουσα συμπεριφορά οφείλεται ή όχι σε προηγούμενη επαγγελματική ασθένεια — ότι μόνη η επαγγελματική ασθένεια οφειλόμενη σε « καθήκοντα που ασκούνται συνήθως » μπορεί να δικαιολογήσει την εφαρμογή των άρθρων 73 και 78, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως (σκέψη 10). Η καθής υποστηρίζει ότι θα ήταν « αντίθετο προς την έννοια της επαγγελματικής ασθένειας το να θεωρηθεί ότι η έννοια αυτή καλύπτει και τις ασθένειες που προκλήθηκαν από περιστατικά άσχετα προς το επάγγελμα ή αντίθετα προς τις στοιχειώδεις επαγγελματικές υποχρεώσεις του υπαλλήλου ». Επομένως, καταλήγει η καθής, το πόρισμα της υγειονομικής επιτροπής ότι για το 18 % της διαρκούς αναπηρίας που οφείλεται στο επεισόδιο της 6ης Οκτωβρίου 1982 δικαιολογείται αποζημίωση βάσει του άρθρου 73 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως συνιστά υπέρβαση των ορίων της αρμοδιότητάς της. Η καθής υποστηρίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, « “εναπόκειται στην ΑΔΑ να απαντήσει στο ερώτημα, δεδομένου ότι πρόκειται για νομικό ζήτημα” (απόφαση Rieni, όπ. π., σκέψη 20), κατά πόσον το ανωτέρω περιστατικό και οι συνέπειές του επί της υγείας του προσφεύγοντος αποτελούν κίνδυνο συμφυή προς την άσκηση των καθηκόντων του καλυπτόμενο από το άρθρο 73 ή αν, αντίθετα, πρόκειται για κίνδυνο που

απορρέει από την παράβαση εκ μέρους του προσφεύγοντος των υποχρεώσεων που υπέχει από τον κανονισμό υπηρεσιακής καταστάσεως». Επομένως, η Επιτροπή δεν υπερέβη τις αρμοδιότητες της, επειδή δεν δέχθηκε με την επίδικη απόφαση τα πορίσματα της υγειονομικής επιτροπής όσον αφορά το 18 % της αναπηρίας που οφείλεται στο επεισόδιο της 6ης Οκτωβρίου 1982.

- 10 Η παρεμβαίνουσα συμφωνεί πλήρως με τις παρατηρήσεις της Επιτροπής. Τονίζει ιδιαίτερα ότι η υγειονομική επιτροπή, καταλήγοντας στο πόρισμα ότι το ποσοστό του 18 % της διαρκούς αναπηρίας που οφείλεται στα γεγονότα της 6ης Οκτωβρίου 1982 ανάγεται σε εργασιακούς λόγους, ενήργησε στο νομικό πεδίο, για τον λόγο ότι δεν θεώρησε « δίκαιο » να εξαιρεθεί το ποσοστό αυτό από την αποζημίωση που θα καταβαλλόταν στον προσφεύγοντα.
- 11 Κατά συνέπεια, πρέπει να προσδιοριστεί το πραγματικό περιεχόμενο της εκθέσεως της υγειονομικής επιτροπής, επί του οποίου δίστανται οι απόψεις των διαδίκων.
- 12 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει καταρχάς ότι στην έκθεση που υπέβαλε στην ΑΔΑ η υγειονομική επιτροπή κατέληξε στο σαφές πόρισμα ότι το ποσοστό διαρκούς μερικής αναπηρίας έπρεπε οριστικά να καθοριστεί σε 80 %, από το οποίο το 12 % υφίστατο ήδη πριν από την είσοδο του προσφεύγοντος στην υπηρεσία των Κοινοτήτων, « το δε υπόλοιπο, δηλαδή το 68 %, προκλήθηκε λόγω της εργασίας του προσφεύγοντος στις Κοινότητες και δεν υπάρχουν άλλοι παράγοντες που να συνέβαλαν στην επέλευσή του » (σ. 26 της εκθέσεως της υγειονομικής επιτροπής).
- 13 Εξάλλου, από την αιτιολογία της εν λόγω εκθέσεως προκύπτει ότι η υγειονομική επιτροπή απέδειξε κατά τρόπο σαφή και αναμφισβήτητο ότι το επίδικο ποσοστό αναπηρίας 18 % οφειλόταν σε εργασιακούς λόγους, κατά την έννοια του άρθρου 73 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως και της εφαρμοστέας ρυθμίσεως. Πράγματι, στο κεφάλαιο « Συζήτηση » της εκθέσεως, τα πορίσματα της υγειονομικής επιτροπής αιτιολογούνται ως εξής: « Θεωρούμε προφανές ότι τα γεγονότα της 6ης Οκτωβρίου 1982 αποτελούν άμεση συνέπεια των επαγγελματικών δυσχερειών που αντιμετώπιζε ο ασθενής από πολλών ήδη ετών. Η επιθετική συμπεριφορά που προσάπτεται στον ασθενή αποτελεί την ίδια την έκφραση της ψυχοπαθολογικής του καταστάσεως, της οποίας αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα ... Κατά συνέπεια, πιστεύουμε ότι τα αίτια της διαρκούς μερικής αναπηρίας, τον βαθμό της οποίας καθορίζουμε στα πορίσματά μας,

ανάγονται πλήρως στις συνθήκες εργασίας που αντιμετώπισε ο F. κατά την άσκηση των καθηκόντων του, τα οποία υπήρξαν η βασική αιτία της επιδεινώσεως μιας προϋφισταμένης νόσου » (σσ. 23 και 24 της εκθέσεως της υγειονομικής επιτροπής).

- 14 Συνεπώς, η υγειονομική επιτροπή απέδειξε επαρκώς ότι η επιδείνωση της αναπηρίας του F., κατόπιν του επεισοδίου της 6ης Οκτωβρίου 1982, οφείλεται στην πραγματικότητα στην άσκηση των καθηκόντων του στην υπηρεσία της Κοινότητας, καθόσον απορρέει, σε τελευταία ανάλυση, από την προϋφισταμένη επαγγελματική νόσο του προσφεύγοντος. Από την έκθεσή της δηλαδή προκύπτει μια κατανοητή « σχέση μεταξύ της ιατρικής διάγνωσης και του πορίσματος στο οποίο καταλήγει », σύμφωνα με την υποχρέωση που είχε η εν λόγω επιτροπή (βλέπε την απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Ιανουαρίου 1984 στην υπόθεση 189/82, Seiler κατά Συμβουλίου, σκέψη 15, Συλλογή 1984, σ. 229, και την απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 1987 στην υπόθεση 277/84, Jänsch κατά Επιτροπής, σκέψη 15, Συλλογή 1987, σ. 4923).
- 15 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο κρίνει ότι η υγειονομική επιτροπή περιορίστηκε να συναγάγει τις ιατρικές συνέπειες από τη διάγνωση στην οποία είχε προβεί σε σχέση με τα αίτια της νόσου του προσφεύγοντος και ότι δεν προέβη σε εκτιμήσεις νομικής φύσεως.
- 16 Από όλες τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η καθής ερμήνευσε εσφαλμένα την ιατρική γνωμάτευση συσχετίζοντας το επίμαχο ποσοστό αναπηρίας 18 % μόνο με τα γεγονότα της 6ης Οκτωβρίου 1982, χωρίς να λάβει υπόψη το γεγονός ότι η ιατρική έκθεση είχε αποδείξει σαφώς ότι υφίστατο σχέση μεταξύ του επεισοδίου αυτού και της προϋφισταμένης παθολογικής καταστάσεως, η οποία οφειλόταν, όπως διαπιστωνόταν με την έκθεση, σε εργασιακούς λόγους. Επομένως, η Επιτροπή, αρνούμενη να αναγνωρίσει ότι το επίμαχο κλάσμα του βαθμού αναπηρίας του προσφεύγοντος οφειλόταν σε εργασιακούς λόγους, απέκλινε με την προσβαλλόμενη απόφαση από τα πορίσματα της υγειονομικής επιτροπής και υποκατέστησε έτσι στα πορίσματα αυτά τη δική της εκτίμηση επί ενός καθαρά ιατρικού ζητήματος, το οποίο εμπίπτει αποκλειστικά και μόνο στην αρμοδιότητα της υγειονομικής επιτροπής, οι εκτιμήσεις της οποίας πρέπει επομένως να θεωρούνται απρόσβλητες, όταν διαμορφώνονται νομότυπα, όπως εν προκειμένω (βλέπε τις αποφάσεις της 29ης Νοεμβρίου 1984, υπόθεση 265/83, Suss κατά Επιτροπής, σκέψεις 9 έως 15, Συλλογή 1984, σ. 4029, και της 19ης Ιανουαρίου 1988, υπόθεση 2/87, Biedermann κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου, σκέψη 8, Συλλογή 1988, σ. 143). Στο σημείο αυτό το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι το γεγονός ότι η συμπεριφορά του προσφεύγοντος στις 6 Οκτωβρίου 1982 αποτελούσε παράβαση των υπηρεσιακών του υποχρεώσεων δεν σημαίνει ότι μπορεί να αμφισβητηθεί ότι το επίμαχο ποσοστό αναπηρίας 18 % οφειλόταν σε εργασιακούς λόγους. Η αντιπαλληλική συμπεριφορά του προσφεύγοντος κατά το επεισόδιο της 6ης Οκτωβρίου 1982 δεν αναιρεί τη σχέση μεταξύ του επεισοδίου αυτού και της προηγούμενης ψυχοπαθολογικής κατάστασης του προσφεύγοντος. Επομένως, δεν εξαλείφει τον αιτιώδη σύνδεσμο, ο οποίος διαπιστώθηκε από την υγειονομική επιτροπή, μεταξύ της προϋφισταμένης επαγγελματικής νόσου του προσφεύγοντος και της επίμαχης επιδείνωσης κατά 18 % του βαθμού αναπηρίας του.

- 17 Κατά συνέπεια, η απόφαση πρέπει να ακυρωθεί, καθόσον η Επιτροπή αρνείται να θεωρήσει ως επαγγελματική νόσο, προκειμένου να καταβάλει αποζημίωση στον προσφεύγοντα κατ' εφαρμογή του άρθρου 73 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, το επίμαχο ποσοστό αναπηρίας 18 %, το οποίο έχει αποδειχθεί ότι οφείλεται σε εργασιακούς λόγους.

Επί του λόγου ακυρώσεως που αφορά την παράβαση του άρθρου 78

- 18 Ο προσφεύγων αιτιάται επίσης την Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη, κατά την έκδοση της επίμαχης απόφασης, το άρθρο 78 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι, όταν άσκησε στις 6 Δεκεμβρίου 1985 προσφυγή κατά της αποφάσεως περί παύσεως της 6ης Μαΐου 1985, συνέπεια της οποίας ήταν η ανωτέρω απόφαση περί περατώσεως της διαδικασίας του άρθρου 78 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, αμφισβήτησε έμμεσα τη νομιμότητα της μη συνεχίσεως της διαδικασίας του άρθρου 78, διότι, όπως δηλώνει, σε περίπτωση ακυρώσεως της παύσεως, « θα έπρεπε αυτοδικαίως να συνεχιστεί μέχρι τέλους η διαδικασία που είχε κινηθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 78 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως ». Ο προσφεύγων είχε επίσης επιφυλαχθεί των δικαιωμάτων του όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 78, όπως υποστήριξε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, επειδή επανειλημμένως είχε διαμαρτυρηθεί εγγράφως προς τις αρμόδιες αρχές για τη μη συνέχιση της διαδικασίας του άρθρου 78.
- 19 Επί της ουσίας ο προσφεύγων θεωρεί ότι οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 78 πρέπει να εκτιμώνται κατά τον χρόνο της υποβολής της αιτήσεως. Εφόσον τότε ήταν ακόμη μόνιμος υπάλληλος της Επιτροπής, συνέτρεχαν στην περίπτωσή του οι προϋποθέσεις αυτές. Ο προσφεύγων είναι της γνώμης ότι υπό τις συνθήκες αυτές, εφόσον αναγνωρίστηκε ότι η αναπηρία του οφειλόταν εν μέρει σε εργασιακούς λόγους, έπρεπε να υπαχθεί στις ευεργετικές διατάξεις του άρθρου 78.
- 20 Αντίθετα, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως είναι απαράδεκτος και αβάσιμος. Η Επιτροπή αναφέρει, πρώτον, ότι η απόρριψη στις 11 Ιουνίου 1985 της αιτήσεως του προσφεύγοντος να υπαχθεί στις ευεργετικές διατάξεις του άρθρου 78 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως έχει καταστεί απρόσβλητη, δεδομένου ότι ο προσφεύγων δεν υπέβαλε εμπρόθεσμα ένσταση και δεν άσκησε εμπρόθεσμα προσφυγή. Στο σημείο αυτό η Επιτροπή παρατηρεί ότι μόνο σε περίπτωση ευδοκιμήσεως της προσφυγής του προσφεύγοντος κατά της αποφάσεως περί παύσεως, δηλαδή σε περίπτωση ακυρώσεως της παύσεως, θα καθίστατο περιττή η άσκηση χωριστής προσφυγής κατά της αποφάσεως της 11ης Ιουνίου 1985.

- 21 Επί της ουσίας, η Επιτροπή δηλώνει ότι ο προσφεύγων δεν συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 78 για τη χορήγηση συντάξεως αναπηρίας, και συγκεκριμένα την προϋπόθεση να αδυνατεί λόγω της αναπηρίας του να εκτελέσει τα καθήκοντά του. Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η αναπηρία του F. δεν τον περιήγαγε σε αδυναμία εκτελέσεως των καθηκόντων του, διότι ο F. είχε παύσει να ασκεί τα καθήκοντά του κατόπιν της αποφάσεως με την οποία του είχε επιβληθεί η ποινή της παύσεως. Η εν λόγω απόφαση επομένως, η οποία του στέρησε την ιδιότητα του υπαλλήλου, σημαίνει ότι στον προσφεύγοντα δεν μπορούσε πλέον να χορηγηθεί σύνταξη αναπηρίας, την οποία ο κανονισμός υπηρεσιακής καταστάσεως προβλέπει για τους υπαλλήλους και μόνο. Στο σημείο αυτό η καθής ανασκευάζει το επιχείρημα του προσφεύγοντος σχετικά με τον χρόνο κατά τον οποίο πρέπει να συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 78 και υπενθυμίζει ότι, δυνάμει του άρθρου 14 του παραρτήματος VIII του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, το οποίο αφορά τις προϋποθέσεις χορηγήσεως συντάξεως αναπηρίας, το δικαίωμα συντάξεως αναπηρίας γεννάται την πρώτη ημέρα του ημερολογιακού μήνα που ακολουθεί τη διαπίστωση της οριστικής ανικανότητας του υπαλλήλου να εκτελεί τα καθήκοντά του. Από τα ανωτέρω η Επιτροπή συμπεραίνει ότι, εφόσον δεν υπήρχε τέτοια απόφαση που να διαπιστώνει την οριστική ανικανότητα του προσφεύγοντος κατά τον χρόνο της παύσεώς του, η επιβολή της ποινής αυτής κατέστησε άνευ αντικειμένου την αίτηση που υπέβαλε ο προσφεύγων κατ' εφαρμογή του άρθρου 78 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως.
- 22 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει καταρχάς ότι η Επιτροπή γνωστοποίησε στον προσφεύγοντα, με έγγραφο της 11ης Ιουνίου 1985, την απόφασή της να θέσει τέρμα στη διαδικασία αναγνώρισεως της αναπηρίας κατά το άρθρο 78. Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει επίσης ότι η απόφαση της 15ης Ιουλίου 1988, κατά της οποίας έχει ασκηθεί η παρούσα προσφυγή, εκδόθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας εφαρμογής του άρθρου 73. Η Επιτροπή συνεπώς λαμβάνει θέση μόνο επί της αιτήσεως που υπέβαλε ο προσφεύγων βάσει του άρθρου 73 και δεν επανεξετάζει το ζήτημα της χορηγήσεως ενδεχομένως συντάξεως αναπηρίας κατά το άρθρο 78. Ακόμη όμως και αν υποθεθεί ότι η εν λόγω απόφαση μπορεί να ερμηνευθεί ως ενέχουσα σιωπηρή απόρριψη της αιτήσεως που είχε υποβάλει ο προσφεύγων βάσει του άρθρου 78, η απόρριψη αυτή θα αποτελούσε, εφόσον δεν υπήρχαν νέα στοιχεία σε σχέση με την προαναφερθείσα απόφαση της 11ης Ιουνίου 1985, επιβεβαιωτική πράξη της εν λόγω αποφάσεως και κατά συνέπεια δεν μπορούσε να αποτελεί βλαπτική πράξη. Κατά συνέπεια, η αίτηση ακυρώσεως κατά της αποφάσεως της 15ης Ιουλίου 1988, η οποία βασίζεται στο άρθρο 78, είναι απαράδεκτη, ακόμη και αν θεωρηθεί ότι υπήρξε σιωπηρή απόρριψη αιτήσεως που είχε υποβληθεί κατά το άρθρο 78.
- 23 Επιπλέον, το Πρωτοδικείο τονίζει ότι η απόφαση της 11ης Ιουνίου 1985 δεν μπορεί πλέον να προσβληθεί, δεδομένου ότι ο προσφεύγων δεν άσκησε προσφυγή εντός των προθεσμιών που προβλέπει το άρθρο 91, παράγραφος 2, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως. Συναφώς δεν μπορεί να γίνει δεκτή η άποψη του προσφεύγοντος ότι είχε επιφυλαχθεί των δικαιωμάτων του όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 78. Οι

προθεσμίες που τάσσουν τα άρθρα 90 και 91 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως για την υποβολή της ενστάσεως και την άσκηση της προσφυγής είναι δημοσίας τάξεως: οι προθεσμίες αυτές έχουν θεσπιστεί για να εξασφαλίζουν την ασφάλεια των εννόμων καταστάσεων και δεν επαφίενται στη διακριτική ευχέρεια των διαδίκων ή του δικαστή (αποφάσεις της 12ης Δεκεμβρίου 1967, υπόθεση 4/67, Collignon κατά Επιτροπής, Rec. 1967, σ. 469, της 12ης Ιουλίου 1984, υπόθεση 227/83, Μούση κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 3133, και της 7ης Μαΐου 1986, υπόθεση 191/84, Barcella κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 1541). Το γεγονός συγκεκριμένα ότι ο προσφεύγων αμφισβήτησε, έμμεσα τουλάχιστον, τη νομιμότητα της μη συνεχίσεως της διαδικασίας του άρθρου 78 ασκώντας προσφυγή κατά της δεύτερης απόφασης περί επιβολής παύσης δεν μεταβάλλει σε τίποτε την ανωτέρω κατάσταση. Πράγματι, εφόσον δεν υπήρχαν νέα στοιχεία και σε περίπτωση απορρίψεως της προσφυγής του κατά της εν λόγω παύσεως, ο προσφεύγων μπορούσε μόνον να προσβάλει, τηρώντας τις διαδικασίες που προβλέπουν τα άρθρα 90 και 91 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, την απόφαση με την οποία η Επιτροπή αρνήθηκε να δεχθεί την αίτηση που είχε υποβάλει κατά το άρθρο 78 και η οποία του κοινοποιήθηκε με έγγραφο της 11ης Ιουνίου 1985. Κατά της αποφάσεως της 11ης Ιουνίου 1985 ο προσφεύγων υπέβαλε πράγματι ένσταση, με έγγραφο που απέστειλε στις 26 Ιουνίου 1985 προς τον Γενικό Διευθυντή Προσωπικού και Διοικήσεως και στο οποίο εξέθετε σαφώς το αντικείμενο και τους λόγους της ενστάσεώς του, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 90. Ο προσφεύγων όμως δεν άσκησε εμπρόθεσμα προσφυγή για την ακύρωση της εν λόγω αποφάσεως. Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν απάντησε στην ανωτέρω ένσταση εντός της τετράμηνης προθεσμίας από την υποβολή της, πράγμα που ισοδυναμεί με σιωπηρή απορριπτική απόφαση κατά τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας, δηλαδή στις 26 Οκτωβρίου 1985. Η σιωπηρή αυτή άρνηση μπορούσε να προσβληθεί με την άσκηση προσφυγής εντός προθεσμίας τριών μηνών, παρεκτεινόμενης λόγω αποστάσεως κατά έξι ημέρες, επειδή ο προσφεύγων κατοικεί στην Κορσική. Εφόσον επομένως ο προσφεύγων δεν άσκησε εντός της προθεσμίας αυτής προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου προς ακύρωση της αποφάσεως της 11ης Ιουνίου 1985 και της σιωπηρής απορρίψεως της ενστάσεώς του, η απόφαση της 11ης Ιουνίου 1985 έχει καταστεί απρόσβλητη (βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιανουαρίου 1987, υπόθεση 152/85, Misset κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1987, σ. 223).

- 24 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως, που στηρίζεται στο άρθρο 78, είναι απαράδεκτος. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο δεν χρειάζεται να αποφανθεί με την παρούσα απόφαση επί του ζητήματος ουσίας που θέτει αυτός ο λόγος ακυρώσεως.

Επί του αιτήματος της αποζημιώσεως

- 25 Ο προσφεύγων υποβάλλει επίσης αίτημα αποζημιώσεως.
- α) Ο προσφεύγων θεωρεί, πρώτον, ότι η καθής υπέπεσε καταρχάς σε πταίσμα καθορίζοντας στην αρχή της διαδικασίας περί αναγνωρίσεως της αναπηρίας, και ειδικότερα με το σχέδιο οριστικής αποφάσεως που κοινοποιήθηκε στον ενδιαφερόμενο

στις 28 Ιουλίου 1987, το ποσοστό της διαρκούς αναπηρίας του σε 60 %, ενώ η ιατρική γνωμάτευση ανέφερε ότι το ποσοστό αυτό ήταν προσωρινό και ότι ο προσφεύγων έπρεπε να επανεξεταστεί μετά δύο έτη.

- β) Ο προσφεύγων θεωρεί επίσης ότι η Επιτροπή υπέχει ευθύνη για την έκδοση της επίμαχης απόφασης, καθόσον στην απόφαση αυτή δεν λαμβάνεται υπόψη το 18 % αναπηρίας που προκλήθηκε από το επεισόδιο της 6ης Οκτωβρίου 1982.
- γ) Η Επιτροπή υπέλεσε και σε δεύτερο πταίσμα, καθόσον η προσβαλλόμενη απόφαση δεν λαμβάνει υπόψη την αίτηση που υπέβαλε ο προσφεύγων βάσει του άρθρου 78.
- δ) Τέλος, η καθής υπέλεσε, κατά τον προσφεύγοντα, σε βαρύ πταίσμα, επειδή εξέδωσε την απόφαση περί παύσεως στις 6 Μαΐου 1985, όταν ο προσφεύγων βρισκόταν σε αναρρωτική άδεια, χωρίς να αναμείνει την άποψη της υγειονομικής επιτροπής επί της ευθύνης της. Ο προσφεύγων θεωρεί σχετικά ότι « το αίτημα αποζημιώσεως που υποβάλλεται με το παρόν δικόγραφο είναι ανεξάρτητο από την απόρριψη της προσφυγής ακυρώσεως που ασκήθηκε κατά της δεύτερης αποφάσεως περί παύσεως ».

26 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι τα πταίσματα αυτά — και ειδικότερα « οι δοκιμασίες τις οποίες υπέστη λόγω μιας διαδικασίας που διήρκεσε επί σειρά ετών (από το 1982 μέχρι σήμερα) και λόγω της επανειλημμένης υποβολής του σε εξετάσεις από ειδικούς και σε ιατρικές εξετάσεις » — του προκάλεσαν σημαντική ζημία, καθόσον επιδείνωσαν περισσότερο την κατάσταση της υγείας του και μείωσαν σημαντικά τις πιθανότητες της επαγγελματικής του επανεντάξεως: σήμερα είναι άνεργος, παρά τις επανειλημμένες προσπάθειές του να εξεύρει εργασία, και βρίσκεται σε πολύ δύσκολη οικονομική κατάσταση. Υπό τις συνθήκες αυτές, ο προσφεύγων θεωρεί δίκαιο τον καθορισμό αποζημιώσεως ίσης με το μισθό 24 μηνών υπαλλήλου βαθμού Α 5, κλιμάκιο 6, του βαθμού δηλαδή τον οποίο είχε όταν έφυγε από την Επιτροπή.

27 Αντίθετα, η καθής ισχυρίζεται ότι ο προσφεύγων δεν απέδειξε τα πταίσματα που της καταλογίζει. Η καθής εκθέτει, πρώτον, ότι το σχέδιο αποφάσεως που κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 6 Αυγούστου 1987 υιοθέτησε την ιατρική γνωμάτευση του καθηγητή De Buck. Όσον αφορά τις δύο αιτιάσεις σχετικά με την προσβαλλόμενη απόφαση, η καθής παραπέμπει στα επιχειρήματα που ανέπτυξε σε σχέση με το αίτημα της ακυρώσεως. Όσον αφορά το τέταρτο πταίσμα, για το οποίο την κατηγορεί ο προσφεύγων, η καθής παρατηρεί ότι « ο προσφεύγων δεν μπορεί, στο πλαίσιο αγωγής

αποζημιώσεως, να θέσει ζήτημα νομιμότητας της προηγούμενης διαδικασίας παύσεως, εφόσον το Δικαστήριο έχει ήδη απορρίψει την προσφυγή με την οποία ζήτησε να αναγνωρισθεί ότι η διαδικασία αυτή ήταν αντικανονική ». Η καθής υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, η απόρριψη του αιτήματος ακυρώσεως συνεπάγεται την απόρριψη και του αιτήματος αποζημιώσεως (βλέπε, μεταξύ άλλων, την απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 1989, υπόθεση 346/87, Bossi κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 303).

- 28 Εξάλλου, η καθής αμφισβητεί ότι υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη ο προσφεύγων και της προσβαλλόμενης απόφασης. Κατά την καθής, « η εν λόγω ζημία οφείλεται, το πολύ, στην απόφαση περί παύσεως του προσφεύγοντος ». Κατά συνέπεια, εφόσον το Δικαστήριο έχει απορρίψει την προσφυγή ακυρώσεως που άσκησε ο προσφεύγων κατά της αποφάσεως αυτής, πρέπει επίσης να απορριφθεί και το αίτημα αποζημιώσεως.
- 29 Οι διάφορες αιτιάσεις του προσφεύγοντος πρέπει να εξεταστούν διαδοχικά.
- 30 α) Όσον αφορά τον καθορισμό του ποσοστού διαρκούς αναπηρίας σε 60 % κατά την έναρξη της διαδικασίας αναγνωρίσεως της αναπηρίας, σε ποσοστό δηλαδή που είχε καθορισθεί προσωρινά και μόνο με την ιατρική γνωμάτευση, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι ο προσφεύγων δεν απέδειξε ότι η καθής παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τον κανονισμό υπηρεσιακής καταστάσεως ή ότι υπέστη ζημία λόγω της στάσεως της Επιτροπής κατά τη διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας.
- 31 Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το άρθρο 20 της εφαρμοστέας ρυθμίσεως προβλέπει ότι ο καθορισμός του βαθμού αναπηρίας γίνεται μετά τη σταθεροποίηση των σωματικών βλαβών του υπαλλήλου. Κατά το δεύτερο εδάφιο της διατάξεως αυτής, « όταν, μετά την παύση της ιατρικής αγωγής, ο βαθμός αναπηρίας δεν μπορεί ακόμη να καθορισθεί οριστικά, η έκθεση της ιατρικής [υγειονομικής] επιτροπής πρέπει να προσδιορίζει την ημερομηνία κατά την οποία πρέπει το αργότερο να εξεταστεί ο φάκελος του υπαλλήλου ». Κατ' εφαρμογή των αρχών αυτών, ο εμπειρογνώμονας στον οποίο αποτάθηκε η Επιτροπή σύμφωνα με τη ρύθμιση, ο καθηγητής De Buck, κατέληξε στο πόρισμα ότι, αφού το σημερινό ποσοστό αναπηρίας του F. εκτιμάται σε 80 %, νομίζω ότι μπορεί να καθορισθεί διαρκής αναπηρία κατά 60 % και ότι ο ενδιαφερόμενος πρέπει να υποβληθεί σε νέα εξέταση εντός δύο ετών, προκειμένου να καθορισθεί οριστικά ο βαθμός της διαρκούς αναπηρίας ». Ο βαθμός αναπηρίας αυτός αναλυόταν ως εξής από τον ειδικό σύμβουλο της Επιτροπής:

« — ποσοστό αναπηρίας προϋφιστάμενο της εισόδου του ενδιαφερομένου στις Κοινότητες	12 %
— ποσοστό οφειλόμενο στην επίθεση της 2ας Σεπτεμβρίου 1978	0 %
— ποσοστό οφειλόμενο στο επεισόδιο της 6ης Οκτωβρίου 1982, λόγω του οποίου επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα η κύρωση της παύσεως	18 %
— ποσοστό οφειλόμενο σε εργασιακούς λόγους	30 % ».

- 32 Υπό τις συνθήκες αυτές, η ΑΔΑ όφειλε, δυνάμει του τρίτου εδαφίου του άρθρου 20 της ρυθμίσεως, να χορηγήσει προσωρινή αποζημίωση για το μη αμφισβητούμενο τμήμα του ποσοστού διαρκούς αναπηρίας. Η αποζημίωση αυτή θα αφαιρούνταν από τις οριστικές παροχές.
- 33 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί σχετικά ότι το σχέδιο αποφάσεως της Επιτροπής, που κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα κατ' εφαρμογή του άρθρου 21 της ρυθμίσεως, είναι σύμφωνο προς την ανωτέρω ρύθμιση, καθόσον αναγνωρίζει βαθμό αναπηρίας οφειλόμενης σε εργασιακούς λόγους ίσο με 30 %, αφού το ποσοστό αυτό αποτελεί το μη αμφισβητούμενο τμήμα του ποσοστού διαρκούς αναπηρίας, όπως προκύπτει από την έκθεση του καθηγητή De Buck. Κατόπιν αυτών, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει συνεπώς ότι η Επιτροπή εκπλήρωσε έναντι του προσφεύγοντος τις υποχρεώσεις που υπείχε από τον κανονισμό υπηρεσιακής καταστάσεως και ότι εξάλλου ο προσφεύγων δεν απέδειξε την ύπαρξη της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη. Κατά συνέπεια, η πρώτη βάση της αγωγής αποζημιώσεως δεν είναι βάσιμη.
- 34 β) Όσον αφορά το αίτημα αποζημιώσεως για τη ζημία που ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι υπέστη λόγω της αρνήσεως της Επιτροπής να λάβει υπόψη το 18 % της αναπηρίας του που οφείλεται σε εργασιακούς λόγους, το Πρωτοδικείο παρατηρεί καταρχάς ότι η ζημία που ισχυρίζεται ο προσφεύγων ότι υπέστη οφείλεται στην έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης. Συναφώς το Πρωτοδικείο κρίνει ότι η ακύρωση της αντικανονικής αποφάσεως και ο συνακόλουθος καθορισμός εκ μέρους της Επιτροπής του βαθμού αναπηρίας του προσφεύγοντος η οποία οφείλεται σε εργασιακούς λόγους κατ' εκτέλεση της παρούσας απόφασης αποκαθιστούν τα δικαιώματα του προσφεύγοντος. Ο προσφεύγων δηλαδή δεν εξήγησε σαφώς ποια ζημία υπέστη, λόγω

π. χ. επιδεινώσεως της καταστάσεως της υγείας του ή της επαγγελματικής του καταστάσεως. Δεν απέδειξε ούτε προσφέρθηκε να αποδείξει αφενός ότι η έκδοση της επίμαχης απόφασης προκάλεσε τέτοια επιδείνωση και αφετέρου ότι υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη και της εκδόσεως της εν λόγω αποφάσεως. Κατά συνέπεια, η δεύτερη βάση της αγωγής αποζημιώσεως δεν είναι βάσιμη.

35 γ) Η τρίτη βάση της αγωγής, η οποία αφορά το γεγονός ότι η καθής δεν εφαρμόζει το άρθρο 78 με την προσβαλλόμενη απόφαση, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη. Εν προκειμένω επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η απόφαση έχει ήδη εξεταστεί σε σχέση με το ζήτημα της εφαρμογής του άρθρου 78 και ότι το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η απόφαση δεν είναι αντικανονική επί του σημείου αυτού. Κατά συνέπεια, στο σημείο αυτό δεν μπορεί να καταλογιστεί στην Επιτροπή κανένα υπηρεσιακό πταίσμα όσον αφορά την προσβαλλόμενη απόφαση και επομένως δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι υφίσταται ζημία για την οποία πρέπει να καταβληθεί αποζημίωση.

36 δ) Όσον αφορά το αίτημα αποζημιώσεως που στηρίζεται στον ισχυρισμό ότι η Επιτροπή υπέλεσε σε βαρύ πταίσμα, επειδή συνέχισε την πειθαρχική διαδικασία κατά τη διάρκεια της αναρρωτικής αδείας του ενδιαφερομένου, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι το αντικείμενο του αιτήματος αυτού δεν είναι το ίδιο με το αντικείμενο των αιτιάσεων που διατυπώθηκαν με την ένσταση. Πράγματι, η ένσταση αυτή έβαλλε μόνο κατά της προσβαλλόμενης απόφασης και κατά της διαδικασίας αναγνωρίσεως της αναπηρίας. Το αίτημα της αποζημιώσεως που στηρίζεται στον ισχυρισμό του βαρέος πταίσματος λόγω συνεπίσεως της πειθαρχικής διαδικασίας πρέπει επομένως να θεωρηθεί απαράδεκτο, καθόσον δεν έχει τηρηθεί προηγουμένως η διοικητική διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 90 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, το οποίο ισχύει και για τις αξιώσεις αποζημιώσεως των υπαλλήλων. Η λύση αυτή επιβεβαιώνεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου, το οποίο έχει δεχθεί, σε σχέση με το αίτημα επιδικάσεως αποζημιώσεως, ότι « στις προσφυγές των υπαλλήλων τα αιτήματα που υποβάλλονται ενώπιον του Δικαστηρίου δεν μπορούν παρά να έχουν το ίδιο αντικείμενο με αυτά που αναφέρονταν στην ένσταση και, αφετέρου, δεν μπορούν παρά να περιέχουν αμφισβητήσεις που στηρίζονται στην ίδια αιτία με αυτές που προβλήθηκαν με την ένσταση » (βλέπε αποφάσεις της 20ής Μαΐου 1987, υπόθεση 242/85, Geist κατά Επιτροπής, σκέψη 9, Συλλογή 1987, σ. 2181, και της 14ης Φεβρουαρίου 1989, υπόθεση 346/87, Bossi κατά Επιτροπής, όπ. π.). Κατά συνέπεια, το αίτημα αποζημιώσεως που στηρίζεται στις περιστάσεις υπό τις οποίες διεξήχθη η πειθαρχική διαδικασία είναι απαράδεκτο.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 37 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου, το οποίο εφαρμόζεται κατ' αναλογία, δυνάμει του άρθρου 11, τρίτο εδάφιο, της προαναφερθείσας απόφασης του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1988, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του αντιδίκου. Δεδομένου ότι έγιναν δεκτά τα κύρια αιτήματα του προσφεύγοντος, στα δικαστικά έξοδα πρέπει να καταδικαστεί η καθήs.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει την απόφαση της Επιτροπής της 15ης Ιουλίου 1988, καθόσον καθορίζει σε 50 % το ποσοστό διαρκούς αναπηρίας.
- 2) Απορρίπτει το αίτημα αποζημιώσεως.
- 3) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα, εξαιρέσει των εξόδων της παρεμβαίνουσας, τα οποία φέρει η ίδια η παρεμβαίνουσα.

Saggio

Vesterdorf

Lenaerts

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 26 Σεπτεμβρίου 1990.

Ο γραμματέας

Ο πρόεδρος

H. Jung

A. Saggio